

Euroopan unionin
osarahoittama

Lauseet ei oo vaan lauseita

Moi!

Tein vuosia sitten lähtöä töihin, kun pieni lapseni kysyi, millä minä niitä lapsia suojelen – miekallako? Työ lastensuojelussa oli ymmärrettävästi vaikea käsittää, joten kerroin, että suojeleminen on työssä enemmän turvaamista ja huolehtimista. Välittämistä, ruoan tekemistä, vaatteiden pesemistä. Kerroin myös, että niissä hetkissä, kun töissä lapsia suojelen, tapahtuu se sanoilla – ei miekalla.

Sanojen voimaa olen miettinyt paljon nytkin, kun olemme viime viikkoina työstäneet kesäkuussa julkaistavaa toimintamallin kuvausta. Sanat ja termit, joita käytämme puheessamme ja kirjoittamassamme tekstissä, muovaavat jatkuvasti sekä omaa mutta myös muiden ajatusmaailmaa. Tulevassa raportissamme olemme pyrkineet avaamaan valitsemiamme termejä ja niihin liittyviä valintoja. Vaikka hanke kohdistuu nuoriin, puhumme heistä silti paikoitellen lapsina. Sanavalinta painottaa sitä tosiasiaa, että esimerkiksi sijaishuoltopaikastaan kadoksissa oleva alaikäinen on lapsi, ja aikuisten tehtävä on suojella lapsia. Raportissamme puhumme vanhemmuustyöstä ja vanhemmista – näin silti, vaikka ymmärrämme, että toisinaan nuoren elämässä tiiviimmin olevat läheiset eivät ole hänen vanhempiaan. Käytettyjä termejä on tärkeää avata, jotta kirjoittajan tai puhujan ajatus ja harkinta on selvä myös kuulijalle tai lukijalle.

Lastensuojelun kentällä monet termit ovat arkipäiväisiä, eikä niitä usein välttämättä edes mieti tai kyseenalaista. Onko termi *sijaisvanhempi* kuvaava tilanteessa, jossa lapsi on asunut useita vuosia perhehoitajiensa kanssa paikassa, jota kutsuu kodiksi? Entä miten valitut sanat vaikuttavat niillä luotuun kuvaan puhuttaessa esimerkiksi *lastensuojelun laitoshoidossa olevista nuorista*? Miten nuori ja hänen tilanteensa näyttäytyy, jos sen sijaan puhumme *nuorista, jotka asuvat lastensuojelun asuinyksiköissä*? Iso ero on myös sillä, puhummeko *nuoresta, joka käyttää päihkeitä, vai päihdenuoresta*.

Lasten ja nuorten osallisuus on aikuisten käsissä. Se on sanoissa, joita käytämme, valinnoissa, joita teemme. Vanha sanonta sanoo, että kynä on miekkaa terävämpi. Lauseet ei oo vaan lauseita, vaikka laulussa niin sanotaankin. Sanoilla on merkitystä, valitkaamme ne viisaaksi. Valitaan ne niin, että niiden avulla ennemmin suojellaan ja turvataan kuin leimataan tai lokeroidaan.

Terveisin *Minna*

PS. Suuri kiitos työyhteisölleni Pesäpuussa mieleni sopukoihin painuneesta keskustelusta liittyen näihin käsitteisiin. Lasten ja nuorten osallisuus asuu teidän puheissanne ja kasvaa teidän teoistanne <3

